

može, kak bodemo napravili? Izvolimo pravega krščanskega moža, ne pa „nemčurja“. Naj se nemčurjski stol obrne! — S tem vprašanjem se je obrnil župnik na Ženca, ki je odgovil: No, tedaj pa naj bo tam le Honsa Pejovski. — Župnik: Kaj pa, ko bi Grosek bil? On je bolj nemščine navajen... Lej ga lej, gospoda župnika, kako sam priznava, da je nemščina res dobra! Res je bil Grosek železniški čuvaj in pridobil si je znanje nekaj nemščine ter pobiranje nemškega penziona. Vprašamo Vas torej, g. župnik, kateri župan je boljši, tisti ki ne zna ali tisti ki zna nemško. Vprašamo tudi ekselencno knez in škofa, ali je župnik Kozel k temu poklican, da dela v naši mili Ločki dolini nemir? Kot dubovnik bi moral vendar mir delati in za vero krščansko skrbeti; opominjamo Vas torej g. župnik, bodite mirni, ako hočete pri nas z dobro izhajati. Tudi ti Grosek bodi v tvoji zbelovski gorici miren in premišljaj, kaj tvoj sosed in njegova hčerka Grill dela; naj ti župnik pomaga, da se vse zakrije. V naši Ločki dolini ne bode zmagala nikdar klerikalna stranka, kajti svet gre naprej in ne nazaj! Može.

Sv. Barbara v Haložah. Dragi čitatelji „Štajerca“, res moramo gledati v bodočnost in premišljevat, zakaj dandanes vera peša; zato ker se nekateri duhovniki bolj trudijo za občinske, deželne in državne volitve, kakor za svoj vzvišeni poklic, katerega imajo kot namestniki Kristus: Odršenika neumirajočih duš. Tukaj jim ni nobena pot pretežavna, nobeno blato preveliko, da le svoj cilj pri volitvah dosežejo. Naš g. župnik Vogrin je celo sedaj že v tretji obč. odbor prišel po svoji nevtrudljivi agitaciji, a za izveličanje njemu izročeni župljanov mu je deveta briga. Glej slučaje dušnega dana pastirstva: Ob božičnih praznikih je prišel nekdanji cerkveni ključar podružnice sv. Elizabete Martin Emeršič v delavnico ob 1/2 10. uri predpoldan dobro 3/4 ure daleč v župnišče ter prosil g. župnika za spoved in sv. zakramente za umirajoče; ali župnik ni hotel iti par minut daleč v cerkev, da bi bil svojo dolžnost storil, temveč mu je rekel: Vi še ne bodele sedaj umrli, le idite domu; in res je šel starček pri 75-ih letih več ko eno uro daleč hoda ter je drugi dan umrl brez sakramentov za umirajoče. Po smrti pa mu ni hotel jame blagosloviti poprej ko drugi dan, ko so prinesli drugega mrliča v sprevedu na pokopališče, pri katerem je lepe denarje zaslužil. Za denarje gledate, a za izveličanje duš ne skrbite! Ali je to lepo od Vas, kadar se kam na sprehod peljate, da morate pred seboj v kočiji imeti svojo po Vaših mislih lepo Liziko, kot nekako zrcalo Vašega res napuhnjenega obraza? Kolikokrat ste čitali, da bi bil Sin Božji se kam vozil in bi bil imel kuharico pred seboj, kakor ravno Vi, ki s tem polnjšate poštene farane; ne čudimo se res, da vera peša že radi mladine, katera se pohujša; njo raje pustite v župnišču, naj raje prašiče češe ali snaži. Kristus je rekel: Gorje svetu zavoljo pohujšanja! Ali ne čitate? Naj sveti Vaša luč pred ljudmi! Ali imate od knezoškofa naročeno, take izgleda kot dašni pastir faranom dajati? Res velikanski odgovor na drugem svetu za Vas!

Vsevidel.

Sv. Barbara v Haložah. (Krvava volitev). Dne 11./1. 1912 so se vršile volitve v obč. odbor v sobi predstojnika g. Franca Kreinc. Pri tej volitvi so se volilci omamljeni po sladki vinski kapljici tako sprejeli v sosedni sobi, da je prišlo med pos. M. Žumbarjom in pos. Antonom Žuranom, nač. cerkv. konk. odb. do prepira in je pri tem Žuran udaril s palico po glavi Žumbara. A takoj mu je Žumbar vrnil s krepko zausnico, da mu je pri tem odletel klobuk daleč v stran. Za spravnega sodnika je bil takoj imenovan pričujoči predstojnik občine Gradiša g. Žuran, in ker še ta ni mogel stranke pomiriti, je predstojnik g. Kreinc šele spravil po volitvi stranke v mirni položaj. Volitve so izpadle za novi odbor precej pravilno, ako ravno se je od klerikalne stranke vršila velikanska agitacija, vreči stari odbor popolnoma ob tla. V odbor je prišlo 8 naprednjakov in 4 klerikalcev, med temi g. župnik Vogrin in naprednjak g. baron Kübeck. Živijo napredna stranka!

Mirno tukaj so volili v sosedni sobi pa se bili, krik in vpitje se razlega,

da je seglo tja do brega — Klerikalcev črni vir, to je hujše kak hudir!

Diš. vi. ag.

Hrastnik. (Od mrtvih je vстал). Pretečeni teden je šla od ust do ust govoric: K. Mastnak je umrl. Povemo, da on še ni umrl, kajti še krepko diha. Marsikaterega klerikalnega „backa“ je že opral in ga še bo!

Polenšak. Dragi „Štajerc“, naš župnik res je hujši, kakor ga ti popisuješ. Dne 10. prosinca prinesla je neka botra novorojenega otroka h krsti Župnik pa ni hotel otroka krstiti, ako ravno je zakonski; rekel je, da naj botra otroka drugi dan prinese, češ da danes ne more v cerkev, kër je mežnar Benkov Tone cerkev zaklenil in se s ključki odpeljal v mlin. Nato je nesla botra otroka k sv. Lenartu niže Ptuja in so ga tam g. župnik krstili. Tako upravlja župnik Podplatnik svojo službo! Pa še nekaj: V nedeljo je Podplatnik nas „štajercijance“ raz prižnice napadal z besedami: Štajercijanci, vi ste največje lažnjivci, to so tisti, ki „Štajerca“ čitajo in ga imajo! S temi besedami je bila pridiga sklenjena. Kaj porečete, g. urednik, k temu? Ako nismo v „Štajercu“ resnice pisali, zakaj nas župnik ne toži? Farani.

Zahtevajte

pri Vašem trgovcu ne ednostavno
kocke za govejo juho, marveč izrecno

MAGGI

JEVE

kocke

za govejo juho

5

h

kajti to so

najboljše!

Edino pristne
z imenom Maggi in varstveno znamko
križeva zvezda!

Kje imate oči?

Slovenski učitelji so pravzaprav čudni ljudje. Po našem mnenju so preveč navajeni slepe pokorščine pred „narodnimi voditelji“. Ne govorimo o tistih učiteljih, ki poljubujejo kaplanu roko in v katerih živi še konkordatski duh. Tudi o tistih učiteljih ne govorimo, katerih karjera grè brez ozira na žensko čast skozi farovž. Govorimo o „liberalnih“ učiteljih, katerih svobodomiselnost vskipi v trenutkih navdušenja čez rob kozarca. Ti ljudje so čudni! Mi jim gotovo ne zamerimo, da so „narodni“, kajti ta idealizem jim zamore izginiti šele v par desetletjih stradanja. Ali tudi „narodnim“ ljudem ne

Imenovanja.

Naša slika kaže na levi strani Mariusa grofa Attems, ki je bil ravnokar imenovan za cesarskega namestnika v Dalmaciji. Pred njim je izvrševal namestniško službo pl. Nardelli. Na desni strani slike pa vidimo voditelja slovenskih klerikalcev, dra. Ivana Šusteršič. Kakor smo že poročali, odstopil je dosedanji deželni glavar kranjski, dvorni svetnik Šuklje; bil je sicer klerikalec, ali vsem brezobzirnim klerikalnim nasiljem vendar ni hotel pomagati. Zdjaj je imenovan za deželnega glavarja na Kranjskem advokat dr. Šusteršič. Njegove lastnosti so ravno tako znane, kakor njegova brezobzirnost. Imenovanje dra. Šusteršiča gotovo ne bode utrdilo zaupanje do objektivne deželne uprave. Sicer je dr. Šusteršič mislil minister postati in edino iz tega vzroka je zapričel tudi obstrukcijsko politiko v državnem zboru. No, zdaj je zadovoljen z mestom deželnega glavarja. Klerikalci so s tem izgubili najhujšega političnega agitatorja, kar je naposled tudi dobiček za razvoj na Kranjskem.

bi smela biti logika španska vas. Klerikalni „človek“ s svojo umetnim potom zadušeno inteligenco seveda si bode dal i prst odrezati, ako mu bode ta ali oni črnosuknež rekel, da je to za dosego nebeškega kraljestva neobhodno potrebno. Ali učitelj spada vendar med inteligenco, njemu ne sme biti politika le fanatična „vera“, on mora biti somišljenik. Učitelj torej ne sme pasti nikdar tako globoko, da bi slepo sledil oktroiranemu „mnenju“ tega ali onega časnikarja ali v politiki ravno modernega advokata... In vendar storijo to slovenski učitelji! Dokaz temu njih stališče gledè obstrukcije v štajerskem deželnem zboru. Danes prizna vse, kar ni ravno pravaško-klerikalnega, da je ta obstrukcija velikanska gospodarska škoda, ne samo za posamezne stanove, marveč tudi za ljudstvo v celoti. Ko je ta brezvestna obstrukcija zapričela, pristopil pa ji je tudi naivni dr. Kukovec, katerega vedenje je najboljša satira na politično delovanje sploh. Takrat bi morali slovenski učitelji že nastopiti in Kukovca v imenu naroda ter v imenu narodnjaštva na trezno pot spraviti. To so zamudili. Zdjaj je prišel Kukovec s pomočjo raznih brč, ki jih je njegova stranka dobila, slučajno sam na to pot. In zdaj — molčijo učitelji tudi! Molčijo in čakajo, da bi jim nemški kolege golobe spekli, ki bi potem tudi njim v usta sfrčali. Taka pasivna vloga v tako resnem trenutku je dokaz naravnost neverjetne slabosti. Razumemo sicer, da učitelju na deželi ni na rožicah postljano in da pride šele daleč za farovško kuharico. Ali nekaj energiji bi moral ta stan vendar pokazati, zlasti zato, kër končno šolske oblasti niso vse v rokah črnih mamelukov. Nemškonacionalni učitelji so deloma celo nekaki štrajk vokalji; izstopili so namreč iz vseh društev, dpeljer se jim njih zahteve ne uresniči. Slovenski učitelji bi imeli mnogo več povoda, da bi to storili. Kajti nemški poslanci ne ovirajo delovanja deželnega zbora, pač pa slovenski. Zakaj ne rabijo slovenski učitelji te represalije? Zakaj ne izstopajo iz društev? Zakaj ne pokažejo svoje moči? Zakaj ne sklicujejo shode? Zakaj ne povejo ljudstvu resnico?... Verujemo, da je neprijetno, enkrat za obstrukcijo in potem proti nje govoriti. Ali kaj ne stori človek vse za košček kruba in končno se ne sme delati odgovorne slovenske učitelje za Kukovčevo nezmožnost. Naše mnenje je torej: Vsled obstrukcije trpi vse ljudstvo; a obstrukcija pokopala je tudi opravičene nade učiteljstva; zato bi moralo to učiteljstvo enkrat odločno nastopiti in ljudstvu škodljivost klerikalizma dokazati... Nismo napisali teh vrstic iz agitatoričnega namena. Kajti med čudnimi temi idealisti iščeš zamaj pameti. Hoteli smo le povedati, da so si slovenski učitelji svoje usode sami krivi. To je pribito! Zaradi nas pa ti gopodje lahko tudi zanaprej molčijo. Le druge naj ne delajo odgovorne za svojo lenobo! Bodočnosti nima narod, katerega učitelji so beraci, to je najresnejša narodna politika! Radovedni smo, kedaj bodejo slovenski učitelji pokazali svojo moč!

Novice.

Predpustni časi so zopet dospeli in z njimi

Marius Graf Attems
Statthalter von Dalmatien.

Dr. Ivan Šusteršič
Landeshauptmann von Krain.

časih lahkih uric, vriskanja in ženitovanja. Mi gotovo ne spadamo med tiste farizeje, ki zahtevajo od vsacega človeka, da postane že na tej zemlji svetnik. Ali vkljub temu priporočamo — zmernosti. V vsakem oziru zmernosti, kajti mnogo vsakovrstne nesreče se je že v predpustnem času zgodilo. Posebno pa priporočamo zmernost klerikalnim listom, za katere je seveda celo leto — predpust.

Lastniki konj! Zapomnite si za zimo sledečih 10 zapovedi: 1. Skrbi za dobri zrak v hlevu, ne imej vedno zaprtih oken, ne zamaš jih popolnoma s slamo, varuj konje pred preprihom! — 2. Zaradi prepriha ne trpi razbitega okna v hlevu; ne boj se pred malim izdatkom za novo šipo! — 3. Glej, da ne bode zrak v hlevu pretopel. Toplota 15 gradov Celzija zadostuje popolnoma. V vsak konjski hlev slísi termometer. Pri taki toploti ni treba konjev z dragimi odejami pokrivati. — 4. Skrbi, da se konj vsaki dan dovolj izhodi, kër preprečiš s tem mnogo bolezni! — 5. Ne daj preveč krme, ki dela mast, n. pr. deteljne krme, ali pa daj jo vsaj mešano z rezanico. Ne krmi mokro, temveč daj konjem poleg suhe krme v pravem času sveže, a ne mrzle vode. Kadar je hudi mraz, ne smeš z vode naravnost iz vodnjaka napajati. — 6. Skrbi za suho steljo in da odteče scalnica. Razvitek amoniaka se mora preprečiti. Ta škoduje namreč zlasti pri očeh. Ako te pri vstopu v hlev zapeče ali zaskeli v očeh, potem je zrak že nečist. Dobro je, ako v takem slučaju steljo z šoto (Torfmull) zmeša. — 7. Skrbi za kopita. Vsakih 4 do 6 tednov vzemi podkov iz kopita in prireži kopito primerno. Ako je železo še dobro, lahko ga zopet pribiješ. — 8. Na zmrzjeni poti je gladka, stara podkov nevarna. Najboljše je zimsko železo (Wintereisen mit Stockstollen und Stockgriffen). — 9. Dostikrat visi konjska oprema na prostem in postane pozimi jako mrzla. Tako mrzlo železje konju v gobec dajati, je škodljivo za zobe. Vzemi je torej preje v hlev ali daj orodje preje v gorko vodo. — 10. Ne pozabi, konju kože čistiti!

Kdo dela draginjo? Neki mesar kupil je od neke žene v Altlagnu pri Kočevju svinjo in plačal 98 h pri kili. Mesar in prodajalka sta se zmenila, da bode zadnja špeh svoje svinje po veljavni tržni ceni nazaj kupila. Ko sta špeh stehtala, morala je žena mesarju še 4 krone nazaj plačati, kër je svota špeha več znašala, nego je mesar za vso svinjo plačal. Mesar je dobil torej svinjo (brez špeha) in poleg tega še 4 K.

Krave in babe. Krave so začele babe posnemati. Vsak dan se čuje, da je porodila ta ali ona ženska dvojkce ali trojkce. Zdaj pa je vrgla neka krava kmeta Wirrer v Chudivi tri teleta. Pravijo, da je kmet bolj vesel, nego očetje človeških trojkov. Da bi v tem oziru le krave babe posnemale.

Izseljevanje v Ameriko. Piše se nam od natanko obveščene strani: Izseljevanje v Združene države severne Amerike tekom leta 1911 se je glasom številke transatlantične parniške družbe znižalo za 293.709 oseb v razmerju s prejšnjim letom. Na drugi strani pa se je zopet odpotovanje iz Amerike za 131.438 oseb povišalo. V nasledni tabeli označeno je gibanje potnikov na obe strani od 1. januarja 1906 pa do 30. decembra.

Došlo je:			Odpotovalo:			
I. raz.	II. raz.	III. raz.	I. raz.	II. raz.	III. raz.	
97.992	190.382	1.220.124	1906	92.409	88.409	338.743
109.712	228.863	1.379.289	1907	100.706	108.272	557.293
96.457	167.034	414.892	1908	93.544	105.960	630.471
104.689	215.734	948.868	1909	98.668	98.602	289.009
115.294	260.992	1.047.986	1910	108.612	114.317	373.070
108.131	260.958	774.277	1911	101.687	120.920	504.508

Deportacije (izključenja) pa so v zadnjih 3 letih vedno narasle i. s.:

Došlo je:		Nesprejetih je bilo:	
1.379.289	1907	7.638	
948.868	1909	11.087	
1.047.986	1910	19.076	
774.277	1911	12.400	

Iz teh številke lahko vsakdo izprevidi, s kako strogojsto se danes izseljeniške postave na „Ellis Islandu“ („otok solz“) uveljavlja. Vbogi izseljenci, ki so zavozilci morda vse svoje premoženje, se nakrat ne pustijo izkrcati in morajo brezpogojno nazaj. Vsakdo, ki hoče že na vsak način v Ameriko, naj bi si preje pregledal izseljeniške postave, da se mu kaj takega ne zgodi.

Lakota v Aziji. Iz Orenburga poročajo, da

je lakota v tem okraju tako velika, da kmetje, ki nimajo ničesar za jesti, svoje otroke kirgiškim ciganom podarujejo.

Iz Spodnje-Štajerskega.

V Ptujju je neki precej elegantno oblečeni, dolgi duhovniški gospod, ki sicer nima ščipalnika na nosu, ki pa prav rad v temnih kotih stoji, zadnjič enkrat nahnulil nekega kmeta, češ: „Ti daješ premalo pri zbirci, tebi bomo prepovedali v cerkev hoditi! Kdor ni z nami, ne bode smel več v cerkev! Zato držite z nami in naročite si „Slov. gospodarja“! — Kmetje! Vidite, kakšni so ti gospodje! Kdor ne daje dovolj zbirce, ta zdaj niti v cerkev ne bode smel. Ali mi si svojih starodavnih pravic ne bomo pustili vzeti in ne maramo za te gospode! — (Opomba: Te vrstice so spisane prosto po zadnjem „Slov. gospodarju“ in pripuščamo odgovornost zanje ligurianskim moralistom, ki sicer nimajo časa, da bi svojih duhovniških poslov redno izvrševali, ki pa imajo dovolj časa za najlažnjivejšo politikovanje!)

Proti špeharjem nastopamo baje „Štajercijanci“. Tako kriči na podlagi nesramne laži zadnji „Slov. gospodar“. Pravi, da je neki „dobro rejeni gospodek“ nekega „špeharja“ opsoval, češ da mora z Nemci držati, ker drugače se bode špeharjem prepovedalo na ptujskem in mariborskem sejmu tržiti. „Gospodarjeva“ notica je seveda od začetka pa do konca zlagana. Opozarjamo žegnane in nežegnane lažnjive okoli „Gospodarja“, naj vendar povedo ime dotičnega „dobro rejenega gospodeka“. Mi nismo bili nikdar proti špeharjem in jim nikdar nismo jemali njih pravice. Pri nas se ravno ne gre za blagor posameznikov, temveč za gospodarstvo vseh. „Gospodarja“ pa pošvarimo, naj nikar ne prične s takimi pobalinskimi lažmi krošnjariji, drugače bomo enkrat čez njegove ptujске dopisne prav resno zaropotali!

„Straža“ se v zadnjem času napihuje kakor žaba, ki je hotela v debelosti vola prekositi. Iz vsake vrstice se vidi, da je g. Kemperle še vedno prijatelj rujne vinske kapljice. Mi se seveda ne bomo pričelki s tem listom, ki ima pravzaprav edini namen, širiti slavo kaplana Korošca. Naj se „Straža“ le napihuje, — mi vendar ne gremo z njo menjati. Kajti mi ne živimo od farškega denarja, ki se ga dostikrat starim tercijalkom na smrtni postelji izsili. Eno le naj ne pozabi duševno tako klavrna „Straža“: proti „Štajercu“ se je že nebroj boljših in pametnejše urejenih listov uresničilo, ali — ti listi so poginili, „Štajerc“ pa živi še vedno! Kajti vkljub klerikalni vzgoji zahteva ljudstvo vendar resnice. In resnico mu „Štajerc“ nudi!

Naša zmaga v Zgornji Radgoni. Pred kratkem vršile so se občinske volitve v trgu Zgornja Radgona. Prvaški hujskači so z vsemi močmi delali, da bi vsaj v 3. razredu zmagali. Razpošiljali so letake z najnesramnejšimi lažmi o naprednjakih in občinskem gospodarstvu. Seveda noben napredni mož tem lažem ni veroval; saj so prvaki že v okrajnem zastopu dokazali, kako znajo „gospodariti“. Najbolj jezi prvake seveda, da jih je celo cela vrsta njih dosedanjih pristašev pri teh volitvah zapustila. Celu volilci, ki so bili preje vedno odločni pristaši prvakov, so zdaj izjavili, da imajo do nemške stranke več zaupanja nego do slovensko-prvaške. Zato so bili tudi na veliko veselje vsega prebivalstva naši kandidati v vseh treh razredih izvoljeni. Naši kandidati so dobili v 3. razredu 142 glasov, prvaki pa 40. Zgornji-radgonski volilci so dokazali, da se ne podajo prvaki hujskarji. Čestitamo volilcem in izvoljenim prav prisrčno za krasni ta uspeh!

Umrli je v Mariboru veleposestnik G. Scherbaum. L. m. z.!

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, zaznamovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 30. januarja v Ormožu (sejem s ščetinarji). Dne 31. januarja v Dobovi** (okr. Brežice; na Ptujju (sejem s ščetinarji) okr. Kozje. Dne 1. februarja na Bregu pri Ptujju (svinjski sejem); v Jurklostru** (okr. Laško; v Gradcu (sesem z rogatino in konji). Dne 3. februarja na Zelenem Travniku**, okr. Ivrica;

pri Sv. Jurju ob Ščavnici**, okr. Gornja Radgona; v Jarenini*, okr. Maribor; na Spodnji Polskavi*, okr. Slov. Bistrica; pri Sv. Jakobu*, okr. Celje; v Trbovljah**, okr. Laško; v Rogatcu (sejem s ščetinarji); v Brežicah (svinjski sejem); v Vidmu*, okr. Brežice. Dne 5. februarja v Ormožu*; pri Sv. Petru**, okr. Kozje; v Lipnici; v Radgoni**; v Celju; na Dobrni**, okr. Celje. Dne 6. februarja v Ormožu (sejem s ščetinarji); v Gornjem Gradu**; v Radgoni*.

Poroka. V Ormožu se je poročil g. advokatski kandidat Erwin Vennigerholz z gospico Mitzi Bauer. Mlademu paru čestitamo iz vsega srca in mu želimo obilo sreče!

Zaprl so pri Vranskem Jožefa Gumzej, ki je od vojakov v Mariboru dezertiral.

Neprevidnost. Hlapec Juri Skodnik v Podgorju ravnal je tako neprevidno s puško, da se je ta sprožila in mu je šel strel v obraz. Težko ranjenega so odpeljali v celovško bolnico.

Smrtna nesreča. Pri podiranju drevja padlo je pri Brežicah delavcu Jožefu Hotko težko deblo na prsa, tako da je bil nesrečnež takoj mrtev.

Ukradeno je bilo nadkonduktoru Sbridinger v Mariboru 40 K iz žepa, ko je sedel v neki kavarni.

Izginil je iz Maribora 15 letni učenec Jožef Detiček. Pravijo, da je izvršil samomor.

Nož! Zaradi deklet so se sprli v Trbovljah fantje. Pri temu je sunil rudar Blej tovariša Dernovšek tako močno z nožem v hrbet, da ga je smrtnonevarno ranil. Bleja so orožniki še ponoči zaprli. — V Kaszavi pri Celju so fantje prepovedano igro igrali. Naposled so se skregali. Fant Rom sunil je tovariša Fabijana z nožem v vrat in ga je tako hudo poškodoval, da bode Fabjan brčkone umrl.

Uboj. Delavci Čeh, Merc in Repej v Spodnjih Hočah so popivali in se končno skregali. Čeha sta pri temu ostala dva tako hudo pretepla, da je čez par dni v bolnišnici umrl.

Svinjar. Iz Vranskega se poroča, da je 68 letni vžitkar Jožef Grošelj zlorabil več šoli podvrženih deklic. Ena deklica je baje v drugem stanu. Svinjarja so zaprli.

Na smrt obsojen je bil pred graško poroto 27 letni hlapec Rudolf Šorli, ki je pri Leibnitzu umoril hlapca Karla Renhart in mu oropal 5 kron.

Dezertiral je iz Maribora artiljerist Aloiz Volk.

Otrok zgorel. V mariborski občini nastal je pri posestniku Jožefu Pečar ogenj, ki je vpepelil hišo in gospodarsko poslopje. Posestnik in njegova žena sta se z enoletnim svojim otrokom iz plamenov komaj rešila. Ko se je hotelo tudi še 6 letno hčerko rešiti, bilo je že prepozno. Otrok je imel že take opekline, da je dva dni pozneje umrl. Baje je neki zločinec nalašč zažgal.

Krvava družinska žaloigra se je dogodila preteklo nedeljo zvečer v Ptujju. Kavarnar Karl Kossár živel je dalje časa v nesrečnem zakonu s svojo ženo, ki je imela baje tudi z nekim drugim moškim opraviti. Žena je bila tudi že nekaj časa proč, a v nedeljo je prišla nazaj in splošno se je sodilo, da se bode ta zakonska pobotala. Ali ob 1/2 11. uri zvečer prileti nakrat žena iz stanovanja v kavarno; bila je vsa krvava. Mož je namreč dvakrat nanjo ustrelil in jo težko ranil. Potem je streljal še na svojega 4 letnega sinčka in naposled tudi na-se. Vsi trije so težko, otrok in Kossár sam celo smrtnonevarno ranjeni. Grozni čin napravil je v mestu velikansko razburjenje.

Lepa hvala. Pri posestniku Cerovšek v Marja-Gradcu pri Laškem prosil je neznanec za prenočišče, ki se mu ga je tudi dovolilo. Drugo jutro niso tučja več našli. Z njim pa je tudi izginilo 100 K denarja in srebrna ura z verižico.

Cela družina težko ranjena. V gostilni se je skregal fant Franc Pečovnik v Kaplji pri Mariboru z družino Liško, ki je tudi tam bila. Pečovnik je vzel poleno in je očeta Liško, njegovo ženo in njegovega sina težko ranil, tako da so morali vse tri v bolnišnico odpeljati.

Pogorela fabrika. V Polzeli je pogorela fabrika za „colštabe“ W. Pryma. Baje je nekdo nalašč zažgal. Na lice mesta je došla tudi celjska požarna bramba, kateri pa ni bilo treba

nastopati, ker se je do takrat že ogenj pogasil. Tudi je došlo 7 drugih požarnih bramb. Zaradi mraza je voda v ceveh zmrznila. En požarnik je bil hudo ranjen. Gasilci so preprečili, da se ni ogenj tudi na skladišča razširil, kjer se nahaja tudi mnogo špirta in petroleja. Škoda je prav velika, ali krita je z zavarovanjem.

Smrt pijanca. Vžitkar Jakob Golob iz Sucebne pri Konjicah je hudo popaval. Ko je imel že dosti, šel je še v Ajdnikovo krčmo v Podpečinu in je spil tam en liter žganja. Potem je v hlevu zaspal. Čez dve uri našli so ga tam mrtvega. Golob je šele pred enim mesecem s fanti stavil, da izpije nakrat en liter žganja. Takrat je tudi stavo dobil, ali obolel je vsled popivanja. Nesrečnež bil je šele 27 let star.

Požar. Löwentalov mlin pri zgornji sv. Kungoti je popolnoma pogorel. Škoda je za 14.000 K. Pridni sosedli so ogenj vstavili; drugače bi tudi žaga zgorela. Teško se je občutilo pomanjkanje požarne brambe.

Rudarske nesreče. Rudar Franc Jeran v Trbovljah padel je 5 metrov globoko in si pridobil smrtonovarne rane. — Istotako hudo poškodovan je bil delavec Lovrenc Romšek, pod katerem se je pri delu zemlja udrla. — Delavcu Francu Peškar pa je odletela sekira iz štila in ga na kolenu hudo poškodovala. Vse tri so pripeljali v rudniško bolnico.

Surovost. V Storeh je nagajal delavec Hrušovar dekl Mariji Seničar. Ko ga je ta opsovala, vrgel jo je iz sobe. Pri temu si je roko zlomila.

Pokvarjeni sin je Štefan Lozak v konjiški okolici. Zadnjič je svojega očeta v prepiru napadel in s kamenjem ranil.

Iz Koroškega.

Deželni zbor koroški je pričel s svojim zasedanjem. Zaradi pomanjkanja prostora prinesli bodemo poročilo v prihodnji številki.

Po celem Koroškem so pričeli kranjski in štajerski prvaki svoje hujskajoče časopise trositi. Na ta način hočejo „tužni Korotan“ rešiti. Dolej je „reševal“ slovenske Korošce le klerikalni listič „Š-Mir“, katerega nebovpijoča lažnjivost pa je narodnjaškemu gibanju bolj škodovala nego koristila. Zdjaj pa prihajajo tudi drugi prvaški listi tja in hočejo si po Koroškem kalinov naloviti. Prijatelji, ali veste, zakaj vse to? V prvi vrsti zato, ker si je naš „Štajerc“ na Koroškem že toliko prijateljev pridobil, ker ima z vsakim dnevom več naročnikov in somišljenikov. Tega se prvaki bojijo, ker dobro vedo, da „Štajerc“ nikdar ne bode širil narodnjaške hujskarije, da nikdar ne bode koroške dežele sramotil, kakor dela ta orglar Grafenauer, da nikdar ne bode resnice zasijal. Pravega miru, medsebojnega gospodarskega dela Nemcev in Slovencev na Koroškem se prvaki bojijo, ker ti ljudje znajo le v kalnem ribariti in njih cilj je gonja proti nemštvu. . . Mi se prvaških vsiljivih listov na Koroškem ne bojimo, kajti koroško ljudstvo je prepametno in pretrezno, da bi se dalo od farških petelinov iz Krišanske farbat. Koroško ljudstvo noče in ne bode nikdar hotelo kranjskih razmer. Koroško ljudstvo ne vidi v Nemcu sovražnika, marveč soseda, sodeležana, Korošca. In zato bode to ljudstvo, katerega so farški hujskaci že dovolj skubili in izkoriščali, ostalo zvesto svojemu koroškemu ponosu ter bode vedno v naprednem mislu delovalo. . . Korošci, ostanimo trdni kot skala in ne pustimo se od nikogar v nesrečno prvaško hujskarijo spraviti. Držimo pa se tudi zvesto našega „Štajerca“ ki nam vedno resnico pove, ki se nikogar ne boji in ki ima edini cilj: braniti ljudstvo pred njegovimi izkoriščevalci! Naprej!

Napredna zmaga. Pri občinskih volitvah v Sörgu so zmagali naprednjaki v vseh treh razredih. Dobil so po 36 glasov. Klerikalci, katere je vodil politični fajmošter Coufal, dobili so le po 4 glasove. Čestitamo vrlim volilcem!

Kaplja na Dravi. Piše se nam: Naš fajmošter Limpl napenja vse moči, da bi v kompaniji enako zvitega Podljubelskega škofa pridobil neverno občino Podljubelsko v rimski jarem. Dva boljša ptička, ko ta dva, ni bilo mogoče prvaškemu jugu pripihati. Vsa muja in zvijača pa bode zastoj, in škoda za trud! 3. razred si bojo kmeti brez teh dveh ptičkov sami pridobili. Boljši bi bilo, če bi enkrat Limpl podal račun

o Winklerjevem daru (Stiftung). Obresti tega denarja znašaja 400 K; razdeli jih pa baje Limpl samo nad 200. Kam pa drugi del pride? Morda v prvaški „Agitationsfond“? Radovedni smo tudi, jeli je nemški dobrotnik in oporočitelj Winkler v testamentu zapovedal, da je primoran vsaki revni, ki se obdari, spovedni listek predlagati. Limpl je menda ukazal, da revčeki to storijo, ako hočejo kaj dobiti. Ali tudi tisti spovedni listek kažejo, ki ostanek obresti v „haržet“ vtaknejo? Ta reč se mora še pojasniti!

Svetnavas. (Pogreb). Pišejo nam: Ob veliki udeležbi smo pokopali v nedeljo 15. januarja po dolgi bolezni Tišlarjevo mati Ursulo Wieser. Britka smrt je pokosila skrbno, drago kmetsko in jo odrešila strašnih bolečin. N. v m. p.!

Kolo ukradel je neznani tat mesarju Wrigelu v Beljaku.

Zaprl so že 36 krat predkaznovanega postopača Jožefa Holl iz Rudna zaradi fehtanja in napadov ter nevarnih groženj.

Več koles je bilo zopet v Celovcu ukradenih. Lastniki koles naj bi tudi malo bolj nanje pazili!

Tatinska družba. Zaprl so v Celovcu Marjijo Kollbacher, Antona Sibitz in Maksa Filzmeier, ki so v družbi izvršili celo vrsto tatvin.

Kje je? Hlapec Kristjan Almaier v Beljaku peljal se je z vozom proti Mitterlingu. Konji so voz nazaj pripeljali, o hlapcu pa ni nobenega sledu več.

Pobegnili je doslej jako pridna kmetska hčerka Neža Lubas iz Wunderstättena. Dekle se je zaljubilo v hlapca Jakoba Amon, ki jo je baje pregovoril na beg. Zadnjič so ju videli v spodnjem Drauburgu.

Zmrznil je pri pivovarni Hirt v Friesachu neznani „vandrovce“.

Mrtvega našli so v njegovem stanovanju v Nötschu 78 letnega rudarja Johana Winkler. Zadel ga je kap.

V prisilno delavnico hoteli so v Lavamündu oddati postopača Ferdo Kleidernigg. Ali ponesrečilo se mu je pobegniti.

Samomor. Zaradi domačega prepira se je v vasi Mitterriegel obesil posestnikov sin Avgust Edler.

Tatvine. Iz sv. Jurja pod Str. se poroča, da je bilo žagarju Taddio orodja za 100 K ukradenega. Istotam je nekdo delavcu Pfeffer 20 K, kovaču Wutte pa več železa ukradel. Tatovom so na sledu.

Smrt v dimu. Pri vrtnarju Paulu Kolnitzer v Beljaku nastal v sobi ogenj. Speči vrtnar se je v dimu zadušil. Drugo jutro so ga našli mrtvega.

Ukradel je v Celovcu delavec Robert Kelz nekemu trgovcu okoli 100 K denarja in zlatnine za 650 K. Na lici mesta je bilo še 500 K, ki pa jih tat ni vzel. Tata so kmalu vjeli in zaprli.

Uboj v Krabaci pri Ebersteinu je v pretepu hlapce Krasnik svojega tovariša Rosenzopfa ubil. Krasnika so zaprli.

Smrtna nesreča. V Goričah padel je vžitkar Janez Uršič na zmrzljivi zemlji tako hudo, da je na pridobljeni rani umrl.

Poulični rop. Dva fantalina sta v Celovcu dvem ženskam na cesti iztrgala torbico, v kateri pa se k sreči ni nahajalo denarja. Enega so vjeli.

Mlada tatica. 16 letna Karolina Schneeweiss ukradla je v Celovcu mnogo obleke. Tatico so zaprli.

Prošnja.

Bodite tako dobri in dajte

v bogim pticam

živeža! Saj vidite, da je huda zima; povrnile vam bodo po leti tisočkrat! — Imejte tudi z živino usmiljenje, da ne bodo v zimi trpele; dajte s tem lepe izgledе o milosti, posebno otrokom!

Ali se spleča delati gnojnične jame?

Glede tega odgovarja Holz v »Gospodarskem Glasniku« to-le: »Iz zemlje si in v zemljo se boš povr-

nil.« Tako je Bog rekel: zato je to res. To pa ne velja samo o človeku, ampak o vsem, kar je na zemlji okoli njega. To potrjujejo tudi nauki kemije in fizilogije pri vseh bitjih, živečih na zemlji, oziroma živečih od zemlje. Kemija je pokazala, da so v rudninskih, rastlinskih in živalskih telesih nahajajoče se snovi (prvine) tudi v zemlji, fizilogija pa je dokazala, da prehajajo te snovi iz zemlje tudi v rastlinska in živalska telesa in da so za njihovo življenje neobhodno potrebne. Ko preneha življenje rastline ali živali, se vrnejo te snovi, izvirajoče iz zemlje bodisi posredno ali neposredno, prej ali slej zopet v zemljo. Spoznati ta tok snovi je zanimalo ljudi že v starih časih; za današnje razmere pa je postalo to prasanje živa potreba in sicer nikjer v toliki meri, kakor ravno pri kmetijstvu. Saj lahko trdimo, da je ravno to bolj ali manj temeljito poznavanje teh prikazni, teh pojavov nekako merilo strokovno bolj ali manj naobraznega kmetovalca. Ni ga sicer na svetu, ki bi si bil o vsem tem toku popolnoma na jasnem; naše življenje je prekratko, da bi se zamogla pregledati vsa ta pretvaranja; veliko pa je še sploh nerazkritega.

Od spoznanja tega naravnega toka je odvisen uspeh ali neuspeh pri gospodarjenju naših kmetovalcev. Marsikatera škoda zadene našega kmetovalca, da je niti ne čuti prej, nego se pokaže že v svojih posledicah, škoda, ki se je ponavljala dolgo vrsto let neprenehoma; počasi in v enomer vedno naprej je otekala rodovitnost naših polj v obliki gnojnice, v kateri so, kakor sladkor v vodi, raztopljene snovi, ki tvorijo rodovitnost naše grude. To je nevarna in zavrtna škoda! Če kmeta zadene kaka očividna škoda, jo skuša popraviti in nadomestiti na ta ali drugi način; za nadomestitev onih redilnih snovi pa, ki so nam v toliki množini že odtokle z gnojnic, pa se do zadnjega časa ni nikdo brigal — in še danes se najde povsod žalosten znak te brezbriznosti tam, kjer curlja gnojnica v jarek in od tam z domačije ali pa na — cesto. Da se gnojnica odtoka v obliki kovanega denarja v tisti vrednosti, kolikor so vredne v njej raztopljene, skrite redilne snovi, smemo biti prepričani, da bi teh prikazni ne našli nikjer več.

Sicer je pri kmetijstvu še več takih zavrtnih škod, pa za danes si predočimo v številkah samo zgubljene vrednosti, ki so nam odtokle v obliki gnojnice. Da je gnojnica po večini scalnica, to je znano; večkrat je v njej tudi precej deževnice, ki je padala na gnoj ter ga izlužila redilnih snovi, ki so ticala v njem. Scalnica je del krme, ki smo jo dali živini; da ni sama čista voda, ki jo je živina popila, menda ne bo treba še posebej razlagati; sicer pa pridemo tudi še h kemični sestavi različnih scalnic. Scalnica ima torej v sebi del redilnih snovi, ki smo jih dali živalim n. pr. v obliki sena; redilne snovi pa so dospеле v seno iz zemlje, toraj so tudi v scalnici nahajajoče se redilne snovi iz zemlje.

Predno začnemo razmotrivati redilne snovi, ki jih vsebuje scalnica, si predočimo najprej, koliko scalnice se približno sploh naredi v hlevu v tem pogledu se razne domače živali med seboj razlikujejo. Recimo, da dve kravi enake teže in pri enaki krmi izločita enako množino, na vsak način pa več, kot konj enake teže. Natančna preiskovanja so dognala, da živali, ki žro »vse« in ki se hranijo samo iz rastlinstva, izločujejo primeroma malo scalnice, k večjemu 50% pitne vode in vode, ki je v krmi, pri vsem tem se mora seveda pomisliti, da ima zelena trava 70 do 80 in še več odstotkov vode v sebi. Konji n. pr., ki naporno delajo in se pogosto zelo pote, izločujejo radi tega manj scalnice, približno 25%, od napojne vode; junec (vol) pa, ki dobiva bolj vodeno hrano, izločuje 30 — 50% vode, ki jo dobi pri napanju in krmiljenju (paši) v se.

Izločevanje scalnice pa je tudi odvisno od množine znojnih žlez (nahajajočih se pod kožo) in cev, po katerih pride znoj na telesno površje. Mesojedci (n. pr. psi) jih imajo zelo malo, zato pa velik pes, ki ne dobiva preveč suhe hrane, ne izločuje nič dosti manj scalnice, kakor kak konj.

(Naprej prihodnjic.)

Loterijske številke.

Gradec, dne 5. januarja: 69, 50, 81, 65, 43.

Trst, dne 13. januarja: 66, 39, 60, 10, 72.

Za prezgodnje otroke.

V izreji in vzgoji prezgodaj na svet došlih otrok treba je posebne skrbnosti. Tu se maščuje vsaka zamuda in napaka. Ravno pri takih otrocih izkazuje se Skott'ova „Lebertran“-emulzija, redno v primernih množinah vzeta, kot pravi blagor. Razvoj takih prezgodnjih otrok se s

28

SKOTT'ovo emulzijo

dostikrat tako pospeši, da se v nekaj času gledé cvetočega izgledanja in telesnega ter koščene razvitka od drugih otrok ničesar ne razlikujejo. Skott'ova emulzija je popolnoma lahko prebavljiva in tako okusna da jo vzame rad celo dojenček in jo dobro prenese.

Pri nakupu naj se zahteva izrecno Skott'ovo emulzijo. Znamka „Skott“ je, ki je že čez 35 leta vpeljana in jamci za dobroto in vpliv. Cena originalne steklenice 2 K 50 h. Se kupi v vseh aptekah.